

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Vårt datum: 2025-05-12**Vårt diarienummer:** ADM/2025:343**Ert datum:** 2025-02-20**Er beteckning:** Fi2025/00415

Kopia till Utbildningsdepartementet

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)

Centrala studiestödsnämnden (CSN) tillstyrker förslaget att även kommuner och regioner ska ingå i Utbetalningsmyndighetens verksamhet med analys och granskning, men inte anslutas till betalningsförmedlingen (transaktionskontot).

CSN har inte några synpunkter i sak på betänkandet men vill i sammanhanget lyfta att vi ställer oss tveksamma till att de potentiella vinster som systemet med transaktionskontot skulle kunna medföra överväger de risker och utmaningar som det innebär för medborgarna.

Det stora värdet med Utbetalningsmyndighetens verksamhet finns i arbetet med analys och granskning. Vi ser även fördelar med ett gemensamt kontoregister då medborgaren bara behöver registrera konto en gång och att CSN inte behöver vara beroende av kontoregister hos banken. Det är dock enligt vår mening oklart vilket värde betalningsförmedlingen tillför.

Utredningen konstaterar i betänkandet att en anslutning till betalningsförmedlingen för kommuner och regioner inte medför några positiva effekter i arbetet för att motverka felaktiga utbetalningar. Det framförs i betänkandet att det skulle kunna innebära en möjlighet till bättre kontinuitet vid störningar genom redundans. Samtidigt konstateras emellertid att det också kan innebära en ökad sårbarhet. Något annat som motiverar att Utbetalningsmyndigheten ska ta över ansvaret för betalningarna har CSN inte kunnat finna varken i denna eller tidigare utredningar.

Till detta kommer att det finns flera nackdelar med att Utbetalningsmyndigheten tar över betalningsansvaret vilket CSN tidigare framfört i tidigare remissvar.

CSN ser risker med att medborgarna får ytterligare en myndighet att förhålla sig till. En risk är till exempel att enskilda som drabbas av problem med överföringar och utbetalningar kan få krav på betalningar som kan vara svåra

REMISSVAR

att förstå. De kan samtidigt ha svårt att veta till vilken myndighet de ska vända sig för att få rättelse. Beslutande och utbetalande myndighet kan i sådana fall också gemensamt behöva eftersöka felet och dess orsaker, och enas om vem som ska åtgärda det.

CSN ser även problem med att en utbetalning ska anses verkställd på utbetalningsdagen oavsett om betalningen nått den enskildes bankkonto. Det innebär att CSN får en fordran mot låntagaren avseende återbetalning där ränta börjar löpa även om den enskilde inte kan förfoga över studiestödet. Den låntagare som inte har fått någon utbetalning från transaktionskontot till sitt bankkonto lär ha starka invändningar mot att CSN kan komma att kräva betalt och överlämnar skulden för indrivning hos Kronofogden. Skulle Utbetalningsmyndigheten inte lyckas betala ut lånet till den enskilde kommer beloppet enligt nuvarande regelverk att återgå till staten efter 10 år samtidigt som CSN:s fordran kvarstår mot den enskilde. Detta innebär att staten kompenseras dubbelt genom att utbetalt stöd i form av lån återgår till staten och genom återbetalning av låntagaren. Enligt CSN:s bedömning kan denna konstruktion medföra att det kan uppstå rättsliga tvister med låntagare som har invändningar mot att behöva betala tillbaka lån som återgått till staten.

Mot denna bakgrund och med beaktande av de kostnader som en anslutning till betalningsförmedlingen medför ifrågasätter CSN om det verkligen går att motivera att Utbetalningsmyndigheten ska överta betalningsansvaret för utbetalningar från CSN.

Beslut om detta remissvar har fattats av generaldirektören Christina Forsberg efter föredragning av verksjuristerna Ulrika Åsemar och Petra Wredenberg i närvaro av chefsjuristen Åsa Lindahl.

Christina Forsberg

Ulrika Åsemar

Petra Wredenberg